

H. B. Thorsvej 8

SKOVEN

Månedsskrift
udgivet af
Dansk Skovforening
Juli 1970

7

Ordensdekorationer

Kgl. jægermester, hofjgm., statsskovrider *Tage Tonboe* er den 9. juni d.å. tildelt »den tyske Forbundsrepublikks store fortjenstkors med stjerne«.

Skovrider for Sønderborg skovdistrikt *Paul Holbek*, skovrider for Odsherred skovdistrikt *H. K. Ravn Mortensen* og skovrider for Bornholms skovdistrikt *Bent Engberg* er under 26. maj d. å. udnævnt til riddere af Dannebrogordenen.

Udnævnelser

Ministeriet for kulturelle anliggender har med virkning fra 1. juli 1970 udnævnt følgende nye sekretariatsledere ved fredningsplanudvalgene:

Forstkandidat *Iver Matzen*, fredningsplanudvalget for Storstrøms amt, forstkandidat *Povl Degener*, fredningsplanudvalget for Vejle amt.

70 år

Skovrider *K. G. Stoffregren* fylder 70 år den 14 august.

Skovejer forstkandidat *H. V. P. Hansen*, Hesbjerg og Traun skove, fylder 70 år den 18 august.

Skovrider *Aage G. Schmidt*, fhv. skovrider for Oreby og Berritsgaard skovdistrikt, fylder 70 år den 23. august.

Dødsfald

Lensgreve, kammerherre *E. Schaffalitzky de Muckadell*, Arreskov er afgået ved døden i en alder af 81 år.

Lensgreve *F. M. Knuth*, Knuthenborg er afgået ved døden i en alder af 66 år. Skovrider *J. Abell*, tidligere Hvidkilde skovdistrikt, er afgået ved døden den 30. juni i en alder af 70 år.

Teknik i skoven

»Norsk Skogbruk« bringer i sit fylde april-hefte 1970 (hft. 7/8) en artikelserie om »Teknik i Skogen våren 1970«. Vejbygning indtager en central stilling, når det gælder sommerarbejderne i skoven, og en stor part af artikelstoffet i denne oversigt handler om vejbygning.

Nyt forstligt tidsskrift

Skogssällskapet, Stora Torp, Gøteborg har udgivet 1.ste nummer af dets informationsblad *ÅRSRINGAR* (maj 1970). Bladet skal udkomme perio-

disk med 3 numre årligt. – Skogssällskapet har 600 medlemmer med et samlet areal på 300.000 ha.

1.ste nummer af informationsbladet indeholder bl.a. oplysninger om Skogssällskapets drift og virke. *P.H.*

Kursus

Teknologisk Instituts afdeling for arbejdsledere arrangerer i september–november d.å. – 17 dage fordelt over 3 perioder – kursus i »organisationsudvikling«, som vedrører de grundlæggende principper i ledelse og organisationsopbygning. – Nærmere oplysning om dette kursus kan fåes ved henvendelse til Teknologisk Institut, Hagemannsgade 2, 1607 København V.

Klimaet

April 1970 havde overvejende vind fra vestlige retninger og betydeligt under normal temperatur. Fugtighedsgraden og nedbøren var langt og skydækket usædvanligt meget over normalen. I gennemsnit fik Jylland-Øerne 86 mm (normal 40 mm + 113 %). Temperaturen landsgennemsnit blev 2°2 under normalen.

I Finland og Sverige tiltrækkes nu millioner af skovplanter i Paperpot

den nye prisbillige formeringspotte med de mange dyrkningsmæssige fordele. Rekvirer brochure med oplysninger om Paperpot fra eet af nedennævnte firmaer. Paperpot-systemet (potter og hjælpemidler) forhandles af:

A/S L. Dæhnfeldt
A. Hansens Amagerfrø
J. E. Ohlsens Enke
Østergårds Frøavl A/S
R. Wibolts
Frøavl & Frøhandel A/S

DENIAGRO A/S

SKOVEN

Månedsskrift udgivet af
DANSK SKOVFORENING.

Vester Voldgade 86,
1552 København V.,
Telf.: (01) 12 21 66 *
Postgirokonto: 1964.

Ansvarshavende:
Redaktør Knud Meister
Bredgade 41
1260 København K.
Telf. (01) 11 95 11

Redaktionsudvalg:
Kammerherre Chr. Sehestedt Juul
(formand)
Professor N. K. Hermansen
Kgl. skovrider Vagn Johansen
Kgl. skovrider Preben Møller
Skovrider Aa. Marcus Pedersen

Annoncetegning:
Redaktør P. Hauberg.
Dansk Skovforening.

Abonnement:
Tegnes hos Dansk Skovforening.
Koster for 1970
kr. 45,- (incl. moms kr. 5,-)
Medlemmer af Dansk Skovforening
og bestyrere af medlemsdistrikter modtager
SKOVEN og »Dansk Skovforenings Tidsskrift«
vederlagsfrit.

Forsiden:

Et kikk opad
Foto: Erik Nielsen

Trykt af
Fr. G. Knudtzons Bogtrykkeri A/S
Toldbodgade 57
1253 København K.

JULI 1970

Pan spiller stadig på sin fløjte . . .

Man bør derfor nok tage den græske mytologi
med ind i diskussionen om naturfredningsloven

De mange drøftelser, forhandlinger og diskussioner, som har haft den nye naturfredningslov som udgangspunkt og emne, har beskæftiget sig med lovens forudsætninger og dens virkninger, men har måske i alt for ringe grad drejet sig om græsk mytologi.

Man hævder, at den danske befolkning har et behov for rekreative områder, og der henvises til befolkningstilvæksten, bilismen, bysamfundenes problemer o.s.v.

På den anden side fremføres argumenter til forsvar for de skove, der ikke blot skal være befolkningens legepladser, men også – og naturligvis først og fremmest – erhvervsområder af betydning for enkeltpersoners, grupper og dermed hele landets økonomi.

Alt dette kan man veje og måle, og man kan hurtigt blive enige om, at hvis der i det hele taget skal være noget at leve af i et land, må kornmarker og forstlige nyplantninger, fabrikshaller, maskinparker o.s.v. have lov til at blive taget alvorligt. Man ville næppe hitte på at lave en af Burmeister & Wain's tørdokke om til fodboldbane. Ligeså urimeligt ville det være at åbne skovene for en uforstandig offentlighed, som ikke respekterer de erhvervsrealiteter, skovene repræsenterer.

Sådan kan diskussionen da bølge lystigt, og man kan alt efter temperament og tilskyndelse hidse sig op eller vise tålmod, uden at diskussionen egentlig kommer ret meget videre.

Det er egentlig langt mere realistisk at køre en tur ad de danske veje og se folk sidde i skovkanten, hvor de har slået et helt møblement op, og hvor husets frue serverer frokost til tonerne af koncerten fra den medbragte transistorradio. Somme tider undrer man sig over, at de stakkels mennesker kan klare sig uden køleskabe og opvaskemaskiner, men det kommer vel en dag.

Hvad der imidlertid er interessant er, at meget få af de såkaldte skovgæster fjerner sig mere end et halvt hundrede meter fra asfaltbanen. Man kan spørge sig selv om årsagen hertil. Forleden stod der en ledende artikel i Jydske Tidende, og her blev fingrene sandedig ikke lagt imellem. Lederskribenten skrev bl.a.:

Hvor stort er behovet?

»Efter den megen propaganda, der føres både mundtligt og på tryk, er der et stort udækket behov for rekreative områder. Det var en af årsagerne til, at der blev vedtaget en ganske naturfredningsstridig – og tildels også grundlovsstridig – lov om, at alle private skove og privatejede arealer, der ligger i naturtilstand, skal være åbne for offentlig adgang. Det er også årsag til, at naturarealer, der kun kan nås til fods, i stor stil bliver åbnet for motortrafikkens invasion. Resultatet er her som regel, at alt det rekreative, nemlig fred, ro og renlighed, forsvinder.

Hvor stort er behovet da i virkeligheden? Det er værd at bemærke, hvad en naturens egen mand siger derom. Det er statsskovfoged P. F. Munk på det store Stenderup Statsskovdistrikt ved Lillebælt og Kolding Fjord. Som alle andre skovdistrikter er også dette tilgængeligt for offentligheden, dog således at kun de kommunale vejstrækninger er åbne for motorkørsel. Men – siger skovfoged Munk – når folk endelig bevæger sig til skovs, forlader de ikke alfarvej, men placerer sig i vejsiden ved automobilbordet. Det typiske i situationen er, at i skoven kan man finde den ro og naturoplevelse, som de fleste sukker efter, men hvor bliver folk af? Området ligger ubenyttet hen.

Dette tyder på, at det højt opråbte behov ikke er så stort endda. Det havde nok heller ikke været nødvendigt at umyndiggøre de private skovejere med en lov, der dirker deres skove op. Til gengæld kan disse ejere måske så med nogen grund håbe på, at de ikke vil få nogen ulempe af den store invasion, så længe bilkørsel ad de private skovveje ikke er tilladt . . .«

Skovens dybe, stille ro

Og her er det nok, at den græske mytologi kommer ind i billedet. For sagen er vel, at skovguden Pan uantastet af transistorradioer og bilmotorer fortsat spiller på sin fløjte og jager folk en god skræk i livet.

En skovrider fortalte forleden dag, at han altid søger for at rømme sig eller nynne eller på anden måde markere sin tilstedeværelse, når han nærmer sig

PENGE VOKSER IKKE PÅ TRÆER

ELLER GØR DE?

Tegn skovbrand-forsikring i NATIONAL

Forsikringshuset
Holmens Kanal 22
1060 København K.

skovgæster, der undtagelsesvis har været sig længere ind mellem træstammerne. »Gør jeg ikke det, jager jeg dem en ordentlig skræk i livet, når de pludselig får øje på mig,« sagde han.

Der sidder en skovskræk i de fleste mennesker, og den er ikke blevet mindre, efter at så mange har vænnet sig til at leve i byerne omgivet af andre mennesker, omgivet af støj, omgivet af bevægelser og uden træning i at eksistere under de vilkår, digteren kaldte »Skovens dybe, stille ro«.

Vi hørte forleden om en dame fra København, som skulle feriere hos noget familie på landet. Hun ankom henrykt, var også i nogenlunde humør den næste dag, men var på tredjedagen så irriteret, at hun på fjerdedagen rejste hjem igen med en eller anden undskyldning for sin tilbagevenden til byen. Den femte dag telefonerede hun og indrømmede da, at stilheden på landet simpelthen var gået hende på nerverne i en sådan grad, sagde hun, at hun efter at være ankommet til Hovedbanegården med toget, havde måttet sætte sig på en bænk på Rådhuspladsen i en time, indtil hun blev menneske igen!

Stilheden og Pans fløjtes triller er i virkeligheden alle moderne mennesker ubehagelig. Derfor gør man måske vel i at tage den græske mytologi med ind i overvejelserne, når man taler om befolkningens behov for rekreative områder, og man får lyst til at give Jydske Tidendes ledende skribent ret, når han skriver:

»At dømmе efter besøget i statskovene er det også mindre det rekreative, udfarten fra byerne stiler efter, end det er sammenstuvning på en ny måde.

Til det formål er det ikke nødvendigt at inddrage flere naturområder. Det er nok at købe et par almindelige store marker et eller andet sted ved en åben vej og slippe folk løs der. Og det er vigtigt at skåne de ægte og uberørte naturområder, der endnu findes, for en ukritisk invasion, der omgående jager det rekreative på flugt med samt den tilbagevendende natur«.

K.M.

Håndbogen Skovteknik 69

»Skovteknik 69« som er udarbejdet af Skovteknisk Institut og udgives af Dansk Skovforening er nu udkommet. Bogen er sendt til alle, der har forudbestilt den.

Bogen kan købes ved henvendelse til Skovteknisk Institut. Prisen er 30,00 kroner excl. moms og porto.

Det blev en generalforsamling i skjorteærmer, for varmen var enorm. Her aflægger formanden beretning og gør undskyldning for temperaturen, som bestyrelsen dog ikke har indflydelse på.

Dansk Skovforening har fået nye love

Generalforsamlingen den 10. juni vedtog bestyrelsens lovforslag

Dansk Skovforenings generalforsamling den 11. juni fandt sted i strålende solskinsvejr og med bagende hede i Studenterforeningens lille sal. Formanden, godsejer, dr. agro. Michael Schaffalitzky de Muckadell sagde i sin beretning bl. a.:

»Alle vil vide, at behandlingen af lovene er dagens store programpunkt, og jeg skal derfor forsøge at komme hurtigt igennem beretningen, som vil fremkomme i Skovforeningens tidskrift i udførlig form. Derfor vil jeg straks springe over det klassiske store afsnit om vejret, og skadedyrene i 1969.

For at undgå en ny krise i Skovforeningen på grund af denne unladelse, skal jeg måske tilføje, at bestyrelsen er klar over, at vejret gennemgående er for dårligt og i dag for godt, men at vi heller ikke her har tilstrækkelig indflydelse.

Jeg skal derefter komme ind på hovedpunkterne i arbejdet i Dansk Skovforening i 1969/70.

Den nye lov om naturfredning blev vedtaget den 13. juni 1969, og den trådte i kraft den 1. oktober. Foreningsarbejdet i forbindelse med selve lovens tilblivelse blev omtalt i sidste årsberetning, og skal ikke gøres til genstand for nærmere omtale her.

Hvad der derimod er anledning til at omtale, er det meget betydelige arbejde, som Skovforeningens bestyrelse og sekretariatet har haft med følgerne af loven. Skovforeningen har haft en lang række forhandlinger med kulturministeriet, om regler vedrørende skiltning i medfør af naturfredningsloven, ordensreglement for publikums færden i private skove, fjernelse af affald, etablering af en brandfondsordning. De foreløbige resultater af disse forhandlinger er foreningens medlemmer bekendt, idet Skovforeningens sekretariat i slutningen af april måned til medlemmerne har fremsendt et omfattende cirkulære, der gør rede for disse sagers stilling på nuværende tidspunkt.

Langt fra alle sager er afsluttet, men man er dog trods alle vanskeligheder nået et godt stykke på vej til problemernes endelige løsning. Skovforeningen har over for ministeriet berørt muligheden for et samarbejde ved en egentlig PR-virksomhed i forbindelse med publikums besøg, herunder i forbindelse med tilsvining af skovarealer o. lign. Man har erklæret sig villig til at gå ind i et sådant samarbejde . . .«

Foreninger i samarbejde

Formanden omtalte forhandlingerne vedrørende den amtskommunale grundskyld på skovejendomme og fortsatte:

»I forbindelse med forhandlingerne med offentlig myndighed er det på sin plads at nævne, at der mellem Dansk Skovforening og Foreningen af Skov- og Landejendomsbesiddere og Tolvmandsforeningerne er etableret et samarbejdsudvalg med 3 repræsentanter fra hver af de nævnte foreninger. For mit eget vedkommende stiller jeg store forventninger til udviklingen af dette samarbejde.

I marts måned har repræsentanter for Skovforeningen haft møde med repræsentanter for skovbrugets arbejds-giverforeninger, og ved denne lejlighed drøftede man muligheden af et fælles

samarbejde om konkrete tjenesteydelser. Arbejdsgiverforeningerne ytrede her ønske om fremover at kunne købe tjenesteydelser i forbindelse med udarbejdelse af statistikker og tidsstudier fra Dansk Skovforening og fra Skovteknisk Institut. Også på dette punkt er Skovforeningen meget åben for et samarbejde . . .«

Formanden omtalte Skovforeningens struktur, sekretariatets stadig mere omfattende arbejde (korrespondancen alene omfattede i sidste regnskabsår ca. 30.000 forsendelser), handelskontorets virksomhed og foreningens publikations-aktivitet. Skovteknisk Instituts arbejde blev ligeledes omtalt. Formanden sluttede beretningen med at sige:

»For det første må vi håbe, at lovarbejdet kan sluttes, så at foreningen kan beskæftige sig med virkelig vigtige sager til gavn for medlemmerne. For mit eget vedkommende tænker jeg her på øget servicevirksomhed i takt med medlemmernes behov, og i takt med de store strukturforandringer, der foregår ude i skovbruget. Jeg tænker på den øgede informationsvirksomhed, som jeg har været inde på flere gange, det øgede engagement i PR-virksomhed over for offentligheden, og sidst

men ikke mindst, en øget kontakt med træindustrierne.

En forening er et mangelhovedet væsen; derfor vil ledelsen altid blive udsat for kritik, og det må den selvfølgelig også være beredt på at tage, men det er en forudsætning for et effektivt arbejde, at medlemmerne giver bestyrelse, udvalg og sekretariat rimelige arbejdsvilkår, og at de ressourcer, der stilles til rådighed, står i fornuftigt forhold til de arbejdsopgaver, som man ønsker gennemført.«

Handelsudvalget

Godsejer Estrup supplerede beretningen med en omtale af handelsudvalgets virksomhed og sagde bl. a.:

»Vejledende priser efter det system, som vi har vænnet os til, må betragtes som et gode under den meget vigtige forudsætning, at de ligger på det rigtige niveau og samtidig udtrykker den rigtige prisspænding mellem kvaliteterne. Desværre vil man til gengæld ofte, når de vejledende priser ligger på det rette gennemsnitsniveau, være udsat for, at enkelte mener, at de er for høje, mens andre mener, at de er for lave.

Særlig efter en længere periode uden vejledende priser vil det være vanske-

ligt at stille alle tilfredse med et nyt prissæt.

Det har været en af de vanskeligheder, som handelsudvalget er stødt på i årets løb. Systemet med vejledende priser er en direkte fortsættelse af maksimalpriserne fra krigsårene, og for årene umiddelbart efter krigen, og disse priser var man i skovbruget dengang vant til at følge slavisk. Måske ligger en fremtidig gunstig løsning deri, at vi lægger lidt mere vægt på ordet »vejledende« og i overensstemmelse hermed ser mere liberalt på mindre afvigelser fra de aftalte priser.«

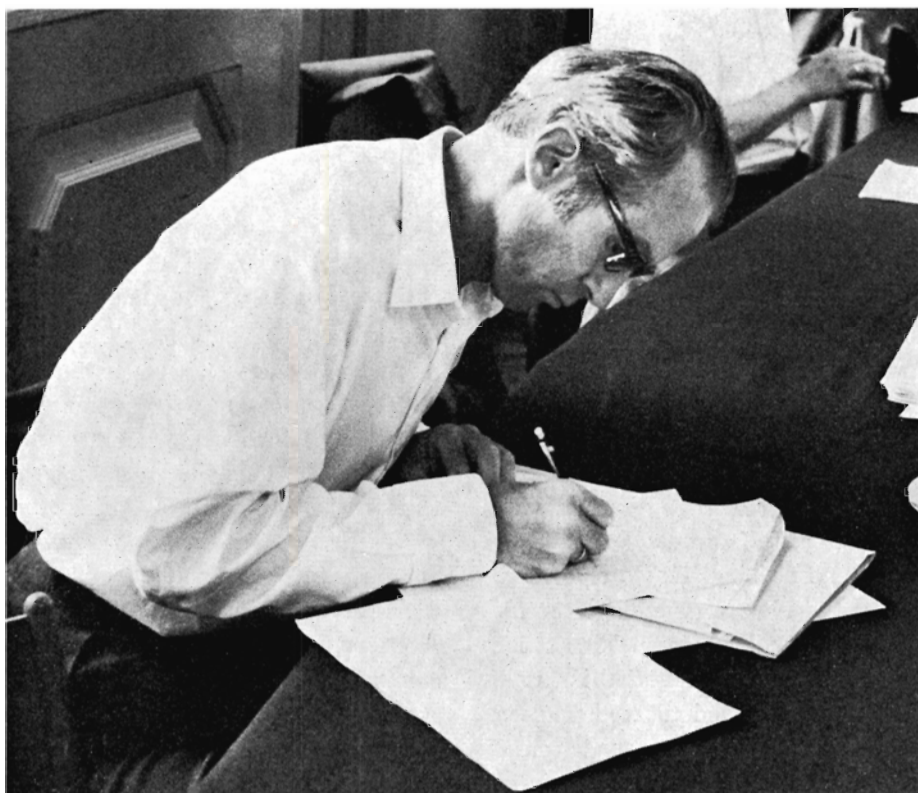
De nye love

Efter at skovrider M. Pedersen havde aflagt regnskabet, som godkendtes, fremsatte formanden det lovforslag, som var blevet udsendt til medlemmerne. Han sagde bl. a.:

»Arbejdet i strukturudvalget og i bestyrelsen samt samtaler med medlemmer og andre sagkyndige har gjort det klart, at det ikke er muligt at tilgodese alle interesserede parters interesser. Dertil er problemet for kompleks. Men, når vi har sagt det, er det dog bestyrelsens opfattelse, at de her fremlagte love er så smidige og kan danne en så rummelig ramme om et fremtidigt bestyrelsesarbejde, at de kan være det kompromis, som nu kan skabe en hårdt tiltrængt ro i foreningen. Det ses også umiddelbart, at de nye love er mindre komplicerede end de hidtidige, og derfor lettere at administrere. Personlig mener jeg, at de nye love kan danne grundlaget for fornyelse og smidiggørelse af Skovforeningen, så denne til skiftende tider med kraft kan virke netop på de områder, som øjeblikket måtte kræve.«

Om stemmefordelingen i fremtiden sagde formanden:

»Skovejernes fremtidige stemmebeholdning bliver ved det nuværende medlemstal ca. 76 %. Når man ser på medlemssammensætningen, og bestyrelsessammensætningen, er der ingen, der kan tvivle på, hvor den endelige vægt fortsat ligger i foreningen. Stemmefordelingen har hidtil spillet en stor rolle i debatten om Skovforeningen. Der har været mange forslag fremme på dette område, også under struktur-

Skovforeningens formand forbereder en replik i debatten om de nye love.

arbejdet, og jeg mener, at der her foreligger en fornuftig løsning.»

Debat om lovforslaget

I den efterfølgende debat tog godsejer Hastrup ordet. Han sagde bl. a.:

»Alle kan vel være enige om, at Dansk Skovforening ikke qva sit medlemstal har store chancer for at komme til at danne en af disse moderne pressionsgrupper, og at den som følge heraf alene må gøre sig gældende gennem en sober, reel og kyndig fremlæggelse af sine synspunkter over for omverdenen. Men den må også være så stærk, at myndighederne véd, at man vil stå overfor en forening, der med hele sin medlemsskare bag sig fuldhjertet vil gøre indsigelser imod eventuelle afvigelser i henhold til foreningens nye formålsparagraf.

Dette kunne efter vor opfattelse indicere, at man foretager enten en opspaltning af foreningen i en branchepæret og en faglig gren, hvilket inden for den enkelte gren ville give homogenitet og dermed mulighed for at træffe beslutninger, der med stor sandsynlighed vil kunne dække samtlige medlemmers interesser, og altså give ringe anledning, el. minimumsanledning til intern splid, eller man kunne foretage en stramning af medlemskriterierne, sådan at kun personer, der har væsentlig interesse fælles, bliver optaget som medlemmer.

Bestyrelsen har i det foreliggende forslag ikke fulgt nogen af disse veje, idet man har ment, eller i hvert fald håbet på, at de spørgsmål, der i fremtiden dukker op, ikke vil være af en sådan karakter, at de medfører for stærke brydninger inden for medlemsskaren. Et sådant håb vil formentlig også kunne indfries, såfremt bestyrelsen ved modtagelsen af optagelsesbegøring påser, at nye medlemmer må formodes at have en logisk, positiv interesse i skovbrugets trivsel. Dansk Skovforening skal jo heller ikke begynde at konkurrere med Danmarks Naturfredningsforening . . .»

Godsejer Hastrup bebudede et ændringsforslag, som senere blev fremsat. I mellemtiden havde civilingeniør Carsten Pedersen ordet. Han bad om, at man nøje overvåger at stramme organisationen og fandt, at lovforslaget i for udpræget grad bar præg af rammelovgivning.

Godsejer Hastrup og professor N. K. Hermansen i en pause mellem forhandlingerne.

De 4 kategorier

Hofjærgemester Mourier sagde i sit indlæg:

»Vi er alle klar over, at det var et umådelig stort arbejde at prøve at forene de mange synspunkter, som er gjort gældende gennem de sidste år. For mig ser det sådan ud, at det vigtigste var at få lavet lovene sådan, at de fire kategorier, hvoraf Skovforeningen består, kunne forenes, kunne leve og trives sammen . . .

Jeg tror ikke, at tiden er inde til, at

Godsejerinde Hastrup og hofjærgemester Mourier debatterer debatten.

Dansk Skovforening skal støde for mange fra sig eller skal være for kradsbørstig. Når man læser i programmer til politiske manifeste, som fra alle partier udsendes i disse dage, tror jeg også, at Dansk Skovforening ville være bedst stillet med at have befolkningen i al almindelighed med sig i tiden, som kommer.

Hofjærgemester Tillisch sagde, at lovforslaget vakte en vis begrundet opti-

misme med hensyn til at skabe en ramme, der vil kunne tilfredsstille alle parter. Professor Moltesen troede ikke på, at en brancheforening ville komme til at stå stærkt. Godsejer Castenskiold fremsatte derefter et ændringsforslag med følgende indhold:

»Ændringsforslag vedrørende § 3, stk. 2.

»Personlige medlemmer, d.v.s. medlemmer, der har en direkte tilknytning til skovbrugserhvervet, og/eller skovbrugets undervisning og forskning«. Vi mener hermed at kunne omfatte alle mennesker, der har en direkte erhvervs-mæssig tilknytning til skovbruget, hvad enten de ejer skov eller ikke, og at vi derved ikke udelader nogen, som vi har berettiget fornøjelse af at se som medlemmer i Dansk Skovforening.

Ad § 3: stk. 3 foreslås at udgå, in extenso.

Ad § 4, stk. 1: »Det af generalforsamlingen vedtagne minimumskontingent for skovejere skal stedse være lig med kontingentet for personlige medlemmer«.

Ad § 5, hvor der til sidst står, »dog maksimalt 5 stemmer«. Dette foreslår vi, udgår. Og i konsekvens af ændringen til § 3, stk. 3, foreslår vi, at § 5, stk. 3, udgår.«

Afstemningen

Efter yderligere drøftelse, hvorunder hofjærgemester Tillisch foreslog en ændring af § 9, og civilingeniør Carsten Pedersen foreslog en ny formulering af § 7, stk. 5 med henblik på landsdelenes repræsentation i bestyrelsen, dispenserede dirigenten, højesteretssagfører Bent Jacobsen generalforsamlingen for at bestyrelsen kunne drøfte de fremsatte ændringsforslag. Ved den efterfølgende afstemning blev det af bestyrelsen fremsatte forslag til nye love vedtaget med følgende to tilføjelser foreslået af henholdsvis godsejer C. Castenskiold og hofjærgemester Tillisch:

Ad § 4, stk. 1: »Det af generalforsamlingen vedtagne minimumskontingent for ejere af danske skovejendomme skal være lig det under pkt. 2 anførte kontingent for personlige medlemmer«.

Ad § 6: »Ekstraordinær generalforsamling skal indkaldes såfremt 25 medlemmer eller to bestyrelsesmedlemmer ønsker det«.

En ekstra million til forstprojektet i Marokko

Planen omfatter 7000 hektarer mere end oprindeligt aftalt

Styrelsen for internationalt udviklings-samarbejde har tiltrådt, at der til fortsat bistand til forstudvikling i Marokko reserveres yderligere ca. 1 mill. kr.

Marokko har et samlet skovareal på ca. 4,9 mill. ha bestående af blandt andet steneg, korkeg, cedertræ og fyr. Ikke desto mindre yder skovbruget kun et ringe bidrag til Marokkos økonomi, og langt den overvejende del af landets forbrug af skovprodukter bliver importeret. Dette skyldes først og fremmest mangelen på uddannet forstpersonale.

I begyndelsen af 1967 drøftedes mellem den danske ambassade i Rabat og marokkanske myndigheder muligheden for dansk bistand til skovbruget, og i februar 1967 fremkom en konkret marokkansk anmodning om danske skovbrugseksperter.

Efter samtaler med blandt andre forstkandidat A. Martin Jensen, der siden 1964 havde været udsendt til Marokko af Mellempolitik Samvirke, og forstkandidat Hans Lillelund, der var ansat som juniorekspert under FAO i Rabat, indstillede sekretariatet til Styrelsen på mødet den 19 maj 1967, at der blev givet principiel tilslutning til, at sekretariatet arbejdede videre med planerne om udsendelse af 3 eller 4 forstkandidater til Marokko. Efter

yderligere drøftelser mellem ambassaden og marokkanske myndigheder tiltrådte Styrelsen den 8. december 1967, at der inden for en udgiftsramme på ca. 1,4 mill. kr. søgtes afsluttet en dansk-marokkansk regeringsaftale om gennemførelse af et forstprojekt omfattende udsendelse af fire forstkandidater i 3 år.

Ifølge regeringsaftalen, der blev undertegnet i april 1968, skal ekspertholdet stilles til rådighed for den marokkanske regering med den opgave at udarbejde eller revidere planlægnings- og driftsplaner, herunder eventuel kortlægning af visse nærmere bestemte skovområder, samt etablering af skovafdelinger og beskrivelser heraf. De skovområder, i hvilke planlægningsarbejderne skal udføres, er 8.500 ha i Bab Ahzar skovene i det nordøstlige Marokko, 15.000 ha skovområde ved Oulmes og 100.000 ha i Mamoras skoven.

De løste opgaver

Ifølge regeringsaftalen er den danske regering forpligtet til at afholde udgifterne ved aflønning af 4 forstkandidater i 3 år samt stille diverse udstyr til rådighed for projektet. Den danske finansielle forpligtelse er begrænset til 1.400.000 kr.. Den marokkanske regering er forpligtet til at stille 2 skovbetjente, 1 fransksproget stenograf, 2 tegnere samt chauffører til rådighed for projektet. Endvidere skal Marokko stille møblerede kontorer, tegnestue samt diverse kontormateriel, luftfotos og kortmateriale til rådighed. Driftsomkostningerne i forbindelse med ekspertholdets arbejde påhviler ligeledes Marokko.

Følgende danske forstkandidater tilknyttedes projektet som eksperter: Hans Lillelund, A. Martin Jensen, P. Søndergård samt Ib Green, sidstnævnte som projektleder. Eksperterne ankom til Marokko i august og september 1968. Forinden havde forstkandidat

Lillelund været på studieophold for projektets regning ved the »International Training Centre for Aerial Survey« i Holland i første halvår af 1968 for at opnå nødvendigt kendskab til fotogrammetri og fotointerpretation.

Efter deres ankomst til Marokko fik de danske eksperter af de marokkanske myndigheder en detaljeret instruks for arbejdets omfang og indhold.

Hidtil er følgende opgaver på projektet løst:

Kortmateriale: Der er udarbejdet et skeletkort i målestok 1:10.000 for hele Bab Ahzar skoven samt bevoksningskort i målestok 1:20.000 for Hans Lillelunds område i Timeksaouine.

Parcelbeskrivelse: Markarbejdet til brug for udarbejdelsen af parcelbeskrivelsen er afsluttet for alle skovområder bortset fra Timeksaouine Øst.

Træmåling: Det nødvendige markarbejde til grundlag for udarbejdelse af taksationsberegninger, massetabeller og tilvækstmålinger er afsluttet for samtlige skovområder.

Stærk forsinkelse

Af denne status fremgår det, at projektet er stærkt forsinket i forhold til de oprindelige målsætninger, hvilket blandt andet skyldes, at planen for Bab Ahzar omfatter ca. 15.400 ha, det vil sige ca. 7.000 ha mere end anført i regeringsaftalen, og at det marokkanske forstvesen har ønsket en betydelig mere detaljeret parcelbeskrivelse og bestandsopgørelse end forudset.

Det er ikke muligt at foretage en vurdering af resultaterne i forhold til de anvendte midler, men det synes givet, at udarbejdelsen af driftsplaner for de pågældende skovområder prioriteres højt af det marokkanske forstvesen, og at de færdige planer vil have væsentlig betydning for rationel drift af områderne i en længere periode fremover.

For at muliggøre at Danmark overholder den i regeringsaftalen indeholdte forpligtelse til at stille fire forstkandidater til rådighed for Marokko i 3 år, vil det være nødvendigt, at den foreliggende bevilling forhøjes med ca. 490.000 kr.

Endvidere kan det allerede nu forudses, at det, for at skabe sikkerhed for at det i regeringsaftalen forudsete

De øvrige på generalforsamlingen fremsatte ændringsforslag blev forkastet.

Bestyrelsesvalg vil finde sted ved den ekstraordinære generalforsamling i september. Tre medlemmer af bestyrelsen trådte tilbage: direktør Westenholtz direktør Arnstedt og kammerherre Chr. Sehestedt Juul. Formanden takkede dem alle for deres store arbejde for foreningen.

Et udførligt referat af generalforsamlingen vil fremkomme i næste nummer af Dansk Skovforenings Tidsskrift.

Vestsjællands naturpark

Naturfredningsloven pålægger bl. a. fredningsplanudvalgene at foretage landskabsanalyser og udarbejde vejledende retningslinier til støtte for andre myndigheders planlægning og administration.

Et større område i Vestsjælland, beliggende mellem Holbæk og Kalundborg med sydlig begrænsning langs Høng-Tølløsebanen, er af Statens Naturfrednings- og Landskabskonsulent samt Naturfredningsrådet udpeget som naturparkemne, hvorfor Holbæk amts fredningsplanudvalg i 1967 besluttede at iværksætte en detaljeret analyse og planlægning af nævnte landområde i Vestsjælland.

Indsamling af de fornødne oplysninger samt udarbejdelsen af analyser og planer er på konsultativ basis udført af arkitektfirmaet Møller og Wichmann med forstkandidat Åge Ramsing som sagsleder.

Arbejdet er nu afsluttet med udgivelsen af en rapport med titlen VESTSJÆLLANDS NATURPARK.

Rapporten fremtræder som et seriøst værk på 106 sider rigt udstyret med kortbilag samt smukke illustrationer. Værket er bredt favnende, behandlende utallige, for et kommende naturparkområde, relevante spørgsmål og emner. Man starter med en systematisk registrering og vurdering af områdets nuværende tilstand, »værdi« og udnyttelse. Denne registrering er for en stor del udarbejdet ved indkaldelse af rapporter fra videnskabsmænd inden for diverse videnskabelige fagområder såsom geologi, botanik, entomologi, ornithologi med mange flere. Det fremhæves herunder bl. a., at områdets rigdom på større ejendomme gør det særdeles velegnet til naturparkområde. »I

planlægningsarbejde af Mamoraskovene kan fuldføres, eventuelt vil være nødvendigt at forlænge projektet med indtil 12 måneder udover tidspunktet for regeringsaftalens udløb den 1. september 1971. Til en sådan forlængelse reserveres 565.000 kr., således at den samlede reserve til formålet bliver på godt 1 mill. kr.

herregårdslandskaberne veksler store skove med åbne marker uden den spredte landbrugsbebyggelse og de mange hegn og skel, som ellers er karakteristisk for landet. Herved får landskabet store og rene linier, der gør det særpræget. Denne landskabelige værdi øges ydeligere ved, at mange af skovene er løvskove og specielt ved, at skovbrynene, der rammer markerne ind, oftest består af løvtræer og buske. Ydermere markeres disse mange steder med smukke stendiger. Endelig er herregårdenes bygninger med til at skabe det særlige landskabsmiljø«.

Det siges efter registreringen »På baggrund af de foranstående registreringer og analyser er der foretaget en vurdering af områdets egnethed som naturpark samt forslag til en afgrænsning. Såvel de videnskabelige interesseområders placering og sammenfald som den landskabsæstetiske og rekreative vurdering viser et så stort og værdifuldt indhold i alle henseender, at kravene til en naturpark må anses for opfyldt . . .« Etableringen af naturparken kan ikke ske fra dag til dag, men må forventes at foregå som en langsom udbygning, efterhånden som befolkningens behov for rekreation og dermed presset på arealerne stiger, og de økonomiske muligheder for anlæg og faciliteter kommer til stede. I første omgang må bestræbelserne gå ud på at sikre naturparkens område mod uheldige ændringer i den bestående tilstand, hvilket først og fremmest vil sige at hindre bebyggelse og væsentlige terrænændringer.

Efter registreringen følger »Disponeringsplan« m. m., der indeholder forslag til retningslinier for områdets fremtidige udvikling. Af særlig interesse for skovbrugserhvervets udøvere er følgende udtalelser. »Det bør understreges, at en ejendoms placering i kerneområderne (d.v.s. de områder, der rummer de værdifuldeste landskaber) normalt ikke vil være til hinder for en fortsættelse af de hidtil udøvede landbrug eller skovbrug« . . . »Nyplantning samt normalt forekommende driftsmæssigt betingede ændringer i bestående skove vil normalt kunne finde sted med mindre særlige forhold

taler derimod«. Det hedder videre »Det væsentligste sigte i disponeringsplanen er, at de rekreative og forskningsmæssige interesser tilgodeses på en måde, der frembringer færrest mulige konflikter. I de uundgæelige konfliktområder må der ske en afvejning af interesserne, og der må træffes foranstaltninger, der sikrer, at uheldige virkninger for den interesse, der må vige, bliver mindst mulige« .

Værket slutter med et afsnit »Konklusion og ønsker«, hvori det bl. a. siges: »For naturparken har det ikke været hensigten på nuværende tidspunkt at udarbejde en fredningsplan i naturfredningslovens forstand. Den udarbejdede plan vil således ikke blive tinglyst på ejendommene, men skal ligge hos de administrerende myndigheder som et grundlag for vurderingen af andragenders forhold til en ønskelig landskabsanvendelse og for udarbejdelsen af detaljerede planer for naturparkens trinvis opbygning og indretning . . .

»Det er endelig fredningsplanudvalgets håb, at tilvejebringelsen og offentliggørelsen af denne plan vil bidrage til en forståelse hos offentligheden og de berørte instanser, ikke mindst kommunalbestyrelserne inden for området, for ønskeligheden og nødvendigheden af en samlet planlægning af området og en ensartet vurdering af – og landskabeligt varsom holdning til naturværdierne inden for naturparken. Fredningsplanudvalget håber ligeledes, at dette materiale vil bidrage til medvirken fra offentlige myndigheder, institutioner og ikke mindst områdets befolkning og grundejere til at realisere naturparktanken. Uden en sådan forståelse og medvirken fra de videst mulige kredse vil virkeliggørelsen være yderst vanskelig, måske endda umulig«.

Det hedder i indledningen til den her omtalte rapport VESTSJÆLLANDS NATURPARK: »Rapporten er forelagt fredningsplanudvalget i møde den 30.1. 1970. Fredningsplanudvalget har tiltrådt rapportens principielle synspunkter, herunder naturparkområdets afgrænsning og opdeling, men har på indeværende tidspunkt ikke ment at burde føle sig bundet af enkeltheder i rapporten, der indtil videre alene er udtryk for konsulenternes synspunkter«.

OF

GENERAL- FORSAMLINGER

Vejle Amts Skovdyrknings- forening

Vejle Amts Skovdyrkningsforenings årlige generalforsamling og ekskursion gik i år til Assens og omegn. Ved ankomsten til A/S Dansk Træcellulose fabrik blev deltagerne vejlet. Direktøren oplyste, at der var 3860 kg gæster. Fabrikken har kørt i syv år og er nu inde i en kolossal ekspansion. Det er lettere at nævne de ting, der ikke skulle udbygges. De fleste sektioner bliver udvidet i løbet af sommeren, så man til efteråret er klar til at modtage træ i større mængder og større diametre. For tiden produceres 50.000 tons cellulose årligt. Hertil forbruges ca. 150.000 m³ træ – fordelt på 1/3 savværkstræ og 2/3 skovtræ.

Generalforsamling

Formanden gdr. *E. Kristensen*, Vindelev, omtalte i sin beretning bl. a. de noget forbedrede træpriser og den gode efterspørgsel på stort set alle effekter. Når det er sagt, kan man samtidig konstatere, at skovbruget, målt med inflationsstigningen, stadig ikke er nogen lukrativ forretning. Den amtskommunale grundskyld er nu bortfaldet for skovene, således at skovene nu ligestilles med landbrug.

Naturfredningsloven, der trådte i kraft den 1.10.69 er stort set blevet vel modtaget. Formanden gjorde rede for lovens begrænsninger af gæsters færden i skovene. Ligeledes gjorde formanden opmærksom på, at skovejerne kan få hjælp til opsætning af skilte og affaldskurve på særlig udsatte steder. – For tiden er man inde i en større strukturrationalisering, hvad angår skovbruget som helhed. Det man i øjeblikket arbejder på er et nærmere samarbejde småskovene og Hedeselskabet imellem. Disse forhandlinger er i fuld gang. Man er enige om fra begge sider, at der skal større enheder til. Blandt andet ønsker man 50 ha grænsen ophævet. Formanden fremhævede samarbejdet med Dansk Skovforening. Her har småskovene en fast repræsentant.

Udførte arbejder ved foreningens skovfogeder:

Skovet løvtræ	7.368,69	m ³
- nål	9.630,01	-
- kasse løv	2.885	rm
- nål	506	-
- cellulose	3.374	-
- novopan	2.272	-
- brænde	390	-
- egepæle	2.646	stk.
- granpæle	4.000	-
Klippet pyntegrønt	19.560	kg
Udbetalt arbejds løn	459.956	kr.
Antal arbejdstimer	42.268	

Der har ikke været afholdt skovauktioner.

Sluttelig rettede *E. Kristensen* en tak til egnens pengeinstitutter for deres årlige tilskud, til foreningens skovrider og skovfogeder for veludført arbejde og til foreningens medlemmer for deres tilslutning og interesse for foreningen.

Regnskab:

Skovrider *K. F. Schovsbo* oplæste regnskabet, der balancerer med 83.832,03 kr. Foreningen har 1.104 medlemmer med et samlet skovareal på 6.540 ha.

Efter beretning og regnskabsaflæggelse havde følgende ordet:

Statsskovrider *V. Halskov Hansen*, Gøddinggård.

Gdr. *J. E. Mortensen*, Ågård.

Gdr. *H. Justesen*, Klejs og

Forstinspektør *Boserup*, Langå.

Alle valg til bestyrelse og revisor var genvalg.

Prop. *N. Sandager* aflagde beretning for celluloseafdelingen under VAS. De forskellige %-satsler blev kort omtalt. Fra 530 % levering betales der fuld pris for træet. Der er 12 skovejere, som ligger under 480 %. Disse vil man nu kontakte, for at bringe deres % op til de øvrige. Foreningen som helhed har en leveringsprocent på 637. Til sammenligning ligger fabrikkens øvrige leverandørers gennemsnit på 614 %. Skovrider *Schovsbo* omtalte procentafregningen. Denne kunne man ikke gå bort fra, da afregning for træet er graderet alt efter leveret antal m³ i forhold til aktien. Skovrideren mente, at en ordentlig pris på dette effekt om få år ville give en væsentlig simplificeret aflægning i skovene. Alt træ, som ikke går til plankekævler, aflægges til den tid til cellulosefabrikken.

Efter beretningen havde følgende ordet: Statsskovrider *V. H. Halskov Hansen*, Gødding, gdr. *E. Føns Knudsen*, Vinding, dyrlæge *Niels Ravn*, Hørup. – Nyvalgt revisor blev prop. *O. Terp Hansen*, Viuf. Øvrige valg var genvalg.

Resten af dagen var der ekskursion til Frederiksgave skovene. Under ledelse af skovrider *P. Qvistgård* diskuteredes udhugningsformer, slæbespor, planteafstand, træartsvalg, kulturrensning og andet. Distriktet kunne fremvise alle de omtalte emner og ved selvsyn kunne deltagerne vurdere de udførte arbejder.

P. Münch.

Småskovs- foreningen for Odense og Assens amter

Småskovsforeningen for Odense og Assens Amter afholdt generalforsamling og årlig udflugt den 21. maj.

Den årlige udflugt var i år henlagt til Trelde Næs ved Fredericia. Formid-

dagen var afsat til besøg på Fredericia Kommunes store rekreative område på det yderste Trelde Næs. Kommunen har købt 100 ha ialt, heraf er 56 ha bevokset med skov. Skovfoged *N. H. Jensen* viste os rundt i det smukke landskab, som han selv havde været med til at udlægge som grønt område med alle de dertil hørende faciliteter.

Her er blandt andet anlagt en stor campingplads, en indhegning til bjerggeder, naturstier langs stranden og meget mere. Tidligere landbrugsarealer ud til stranden er udlagt med vedvarende græs, så folk kan benytte dem til boldspil eller blot sætte sig og nyde den storslåede udsigt over Vejle Fjord med Rosenvoldskovene i baggrunden. Flere gamle huse med bindingsværk er sat fint istand med nyt stråtag etc. Et enkelt hus er indrettet som kursuscenter. Det benyttes bl. a. som lejrskole.

Skoven drives med plukhugst drift. Løvskov skal værnes, hvorimod nåleskov skal afvikles. Nåleskov bør ifølge fredningsudvalget ikke findes på arealer, som er udlagt til rekreative områder. Det var således interessant at se, hvorledes en kommune kan gøre store ting for sine beboere. Har man først kørt igennem byen Fredericia og mærket de ildlugtende industriarealer, må man sige, at her er virkelig brug for et grønt område uden for den tilosede by.

Efter frokosten, som blev indtaget på restaurant Hybylund i Fredericia, var der generalforsamling. Formanden gdr. *P. Jensen*, Østergaard, Højby, bød velkommen. Foreningens areal er i årets løb steget med ca. 100 ha til ca. 2.500 ha, medens medlemstallet er faldet med 10 til 390 medlemmer. Efter godkendelse af regnskabet var der valg af et nyt bestyrelsesmedlem. Gdr. *Alfred Andersen*, Kærby, ønskede ikke genvalg. Nyvalgt blev gdr. *Hans Juul Nellerod*. St. Nellerod. Foreningens ene revisor proprietær *P. Fenger*, St. Skræppenborg ønskede heller ikke genvalg, her blev proprietær *J. Esbjerg Jørgensen*, Gl. Dyregravvæde nyvalgt.

Herefter var der generalforsamling i aktionærgruppen under A/S Dansk Træcellulose. Man var her så heldig at skovrider *Schovsbo* fra Vejle Amts Skovdyrkerforening var til stede. Skovrideren er medlem af bestyrelsen i Dansk Træcellulose som repræsentant for Småskovsforeningerne, og kunne derfor give en udmærket redegørelse. Efterspørgslen efter det nye produkt »Danacell« er så stor, at fabrikken kører på højeste ydeevne. Nye udvidelser er igang, så man dels kan tage større træ, dels lave et finere færdigprodukt. En forhøjelse af råtræprisen kan måske gives fra efteråret.

Eftermiddagen var afsat til ekskursion til en parcel i Trelde Skov som tilhørte skovrider *Schovsbo*.

Parcelen er på 36 ha og er kun ca. 200 m bred. Problemet her er ikke alene

Skovskolen i Nødebo skovarbejderlinien

31/8 –26/9 Skovarbejdergrundkursus
12/10–17/10 Kort kursus
23/11–19/12 Skovarbejdergrundkursus
4/1 –30/1 Skovarbejdergrundkursus
1/3 –31/3 Korte kursus

De korte kursus kan omfatte:

- Repetitionskursus, især motorsave.
- Brug og vedligeholdelse af kratrydningssave.
- Skovning af lægter og stavc.
- Traktorførerkursus.
- Opmåling.
- Diverse specialkursus.

Kursus a, b, e kan kun søges af skovarbejdere, der tidligere har gennemgået skovarbejdergrundkursus. Dersom det ansøgte kursus er fuldttegnet, overføres ansøgeren til det nærmest følgende kursus af samme indhold.

De korte kursustyper søges afholdt, når der er ansøgere nok til at danne et hold.

Ansøgningskema og evt. yderligere oplysninger fås ved henvendelse til skovbrugslærer Iver J. Nissen, Skovskolen i Nødebo, 3480 Fredensborg. Tlf. 28 13 78.

Iver J. Nissen.

NB. Det er muligt, at arbejdsgiverens bidrag til kursistens løn i kursustiden kan blive væsentlig nedsat, inden kursus sæsonen starter.

den aflange form, men også at den skrånede ned mod Lillebælt. Undergrunden består af plastisk ler, som gør al udslæbning vanskelig. For få år siden, da Schovsbo overtog skoven, var den eneste vej på parcellen to dybe hjulspor. Nu er der anlagt en over 1 km lang bilfast vej ned mod stranden. Den plastiske undergrund er desuden skyld i, at de yderste ca. 300 meter mod stranden slet ikke kan dyrkes. Jorden slår revner, og store jordstykker med træer rutter pludselig afsted. Da det er livsfarligt at bevæge sig i området, er mange store træer tabt for stedse. Skoven består af mellemaldrende til ældre bøg af fin form med spredte rødgranindblandinger med en fantastisk tilvækst. Af drevene arealer tilplantes især med sitka, som her har en endnu højere tilvækst end rødgran.

P. Hvenegaard.

Amerikansk skovbrug i stor udvikling

Svenske indtryk fra en studierejse

Som et led i forberedelserne til Den Nordske Skovunions planlagte studierejse til Nordamerika i marts 1971 har den ansvarshavende redaktør for det svenske tidsskrift »Skogen«, Sölve Thulin, i april i år været på en rejse over kontinentet for at knytte kontakter og diskutere tilrettelæggelsen af næste års studierejser. Sölve Thulin skriver herom:

Et gensyn efter næsten 20 års forløb gav et klart indtryk af, at skandinaviske skovfolk nu har mere at lære end nogensinde før af skovbruget *over there*. En gensidig tilnærmelse har bevirket, at dyrkning, teknik og planlægning ikke længere adskiller sig væsentligt fra det, vi kender. Den udnyttende periode er stort set slut i U.S.A. og efterfølges i stadig større udstrækning af et kontinuerligt skovbrug. Naturligvis er der fra tidligere tid stadig mange forsømmelser, som man må råde bod på, men opfattelsen af skoven som en vigtig naturgiven råstofkilde, der ved den rette pleje stadig fornyes, breder sig mere og mere.

For 20 år siden brugte man på Vestkysten ofte *salvage logging*, hvilket vil sige, at man også interesserede sig for resterne efter den første hugst. Knapheden på træ var da blevet så mærkbar, at det betalte sig at anvende mindre træer, toppe og andet affald, som i første omgang var blevet vraget. I mere velbeliggende skove er der senere gennemført endnu en omgang *salvage logging*. Det er klart, at der endnu findes store uberørte skovområder længere inde i landet, men de er mere utilgængelige og har ikke så store forråd af gavntre som skovene nærmere kysten. Det fortælles også, at man er gået væk fra de store udhugninger i skovene og nu gennem jordbundspleje og plantning søger at begrænse ukrudtsmængden og ikke ønskede træforekomster.

For 20 år siden begyndte man at etablere såkaldte *tree farms* for at markere, at der var tale om planmæssig produktion af træ. De omfattede som regel en bestand af anden generations

skov efter hugsten af urskoven. Udyndingshugster forekom sjældent og endnu sjældnere rydning af ungskov. I dag – derimod – er udyndingshugst en normal foreteelse, og hos de mere progressive skovejere praktiserer man i visse tilfælde udrensninger – *pre-commercial thinning* – for at opnå et ønskværdigt stammeantal. Resultatet er da også blevet en bestand, som producerer langt ud over produktions Tabellen.

Fyr og finér

For 20 år siden stod man tvivlende over for den tilsyneladende uoverkommelige opgave at skulle plante skov på de vældige arealer, som mennesker eller ilden havde lagt øde. Som eksempel kan nævnes en af U.S.A.'s største brandtomter, Tillamook Burn i det vestlige Oregon. På et areal på mere end 100.000 ha lå kun døde stammer så langt øjet rakte. Det brændte træ ville have kunnet række til bygning af ca. en million 5-værelses huse. Inden for skovadministrationen diskuterede man, om man skulle tilplante den øverste del af højderne i det kuperede landskab for dér at producere frøtræ, som senere kunne beså de lavere liggende dele. I dag er hele arealet plantet til, og området er bevokset med grøn ungskov – *Tillamook Forest*.

Selv i sydstaternes fyrretræsområder har der fundet en dynamisk udvikling sted. Klog af skade fra Koreakrisen, hvor manglen på papir fik priserne til at stige skyhøjt, har man etableret fyrretræsplantager og bygget sulfatfabrikker i stor stil. Klima og jordbund er naturligvis gunstige for fyrretræproduktionen, og det er uden tvivl herfra den største trussel mod de skandinaviske landes stilling på verdensmarkedet for cellulose kan ventes.

En anden skovindustri, som har gennemgået en bemærkelsesværdig udvikling i U.S.A.'s sydstater, er finérindustrien. Det er det nye produkt, byggeplywood, som hurtigt har erobret nye markeder, og som til en vis grad har erstattet skåret træ som byggemateriale. Den industrielle proces er tilpasset finértømrets dimensioner, og sydstatsfyrren er særdeles velegnet som råvare.

De to nævnte skovområder – Vestkysten og sydstatene – bliver målet

Studierejse til Nordamerika 1971

Som meddelt i Skoven nr. 6 arrangerer Nordisk Skovunion i dagene 7. marts til 2. april 1971 en studierejse til Nordamerika.

Programmet for denne rejse, der er udarbejdet sammen med det svenske rejsebureau RESO specialresor foreligger nu, og kan fås ved henvendelse til Dansk Skovforening.

Der vil, såfremt pladsforholdene i flyvemaskinen tillader det, også være mulighed for, at personer, der ønsker at aflægge privat besøg i USA, kan deltage.

Prisen pr. person udgør for rejsen alene ca. 1.500 kr., fra Stockholm eller Oslo. Ønsker man at deltage i en af de planlagte ekskursioner, bliver prisen 5–6.000 d. kr. Vi skal gøre opmærksom på, at ifølge de internationale regler for chartertrafik, skal deltagerne i denne fællesrejse have været medlem af Dansk Skovforening, (eller en af de tilsvarende andre nordiske foreninger) i mindst et halvt år før rejsedagen.

for begge de studierejser, Den Nordiske Skovunion har planlagt i marts 1971. Hvilken man vil vælge, er en smagssag. Sydstatene viser sig fra den allerbedste side i marts måned – en overdådig blomsterpragt og en behagelig varme. Et besøg dér giver skovfolk lejlighed til at studere et skovområde af stor interesse set fra et konkurrencemæssigt synspunkt. På den anden side lokker Vestkysten med en natur af overvældende storhed. Med en let omskrivning af et gammelt ordsprog kunne man udbryde: »Se Sequoiaen og dø«.

NB: Se endvidere omtalen i juni-nr. af SKOVEN samt notitsen ovenfor.

Nordisk Diesel A/S

Nordisk Diesel A/S, som er dansk generalagent for Massey-Ferguson, starter samlevirksomhed af landbrugs-traktorer i Danmark. Baggrunden for denne beslutning er, at produktionen af de engelske traktorer gennem lang tid ikke har kunnet følge med den stadigt stigende efterspørgsel. Samlevirksomheden, der i første omgang kommer til at dreje sig om ca. 350 traktorer, ventes at komme i gang i begyndelsen af juli måned.

Pågående almenhed

*Rådgivende civilingeniør J.
Hostrup-Schultz skriver til os
bl.a.:*

En del besøgende har ikke forstået, at åbning af skovene ikke har medført tilladelse til automobilkørsel på skovveje. Disse mennesker var gennemgående høflige og undskyldte, at de kun havde læst avisernes overskrifter. – Der må således opsættes langt flere skilte med »automobilkørsel forbudt« – det lille skilt med ordensreglement ser en bilist næppe.

I mere end 70 år har vi levet fredeligt midt inde i skoven, til hverdag og i ferier. Pludselig kommer »almenheden« spadserende på vore tidligere »enemærker«. Publikum kan vandre hen til de yngstes sandkasse, til vort værktøjsskur m.v., gå rundt i haven, dog naturligvis uden at sætte sig ned i længere tid. Det kan da ikke være meningen med den nye lov.

Især tyskerne er hensynsløse. De står i vor åbne dør og ser ind til os, de kikker gennem vore vinduer, når vi sidder og spiser. Morsomt er det ikke. Hvorfor »almenheden« ikke må nærme sig et skovløbersted på heden nærmere end 150 m (§ 56), men godt må stå på vor dørtærskel (§ 55, stk. 4) er mig helt ubegribeligt. Har andre skovejere gjort tilsvarende erfaringer?

Endelig er der vel næppe en sø eller et vandhul på vor egn, hvor der ikke står tyskere og fisker. De fremmede vader ind i anderier, i sivskove, skaber uro i vildtets yngletid, bryder sig fejl om enhver advarsel, kan ikke opfatte mit udmærkede legitimationskort.

Det danske politi har næppe tid eller mulighed for at assistere. Forholdene i foråret har været af en sådan karakter, at jeg, der personlig gerne så skovene åbnet for publikum, nu helt sympatiserer med en af vore skovløbere, der sætter hegn og har anskaffet sig en schäferhund i selvfor-svar. Men det var vel ikke meningen med naturfredningsloven, at den skulle føre til mange kilometer stålgærde, nye hegnsplantninger, der skjuler smukke udsigter, og bidske vagthunde. Vi havde tidligere det bedste forhold til skovgæster, foreninger og natur-elskere.

Jørgen Hostrup-Schultz.

LITTERATUR

Landboret for Skovteknikere.
58 sider. 23,10 kr. + moms.

Ekspeditionssekretær H. Wulff, der underviser skovteknikereleverne i Landboret, har netop udarbejdet den 2' udgave for at få Naturfredningslov-givningen fra 1969 med, endvidere er vandløbsloven blevet kommenteret lidt mere udførligt.

Ang. skelbeliggenhed i forhold til hegn, side 6, rokkes der ved den gamle regel om, at skoven hegner sig selv. Denne gamle regel er den nemmeste at arbejde med, men hvad er nu det mest almindelige?

Ang. skovhegns vedligeholdelse, side 12, anføres. Er et fælles hegn af betydelig lævirkning for skove, landbrug m. m., kan det kræves nedkappet én gang årligt til 5 m. Side 11 anføres, at hegn som regel ikke må have større højde end fælleshegn (max. 5 m) med et tillæg svarende til afstanden mellem skellet og hegnet.

Hvorledes harmonerer nu disse regler med side 14, at grene der i større højde rager ind over naboejendomme evt. kan fjernes i skellinien, såfremt hegnssynet bestemmer det, og skovtilsyn samt fredningsnævn tillader det. Det må da betyde, at en skov i skellinien gerne må have så stor en højde, som træerne nu engang kan opnå på dette sted?

Bestemmelserne om Kulturministeriets bevilling til skilte og kurve som følge af naturfredningsloven er ikke kommet med, men er jo også knapt færdige.

Vesttysklands import af træ i 1969

Vesttyskland importerede i 1969 træ for ca. 5,2 milliarder DM, hvilket er ca. 1 milliard mere end i 1968. Denne opgørelse omfatter råtræ til diverse anvendelser, såvel nåletræ som løvtræ, finér, møbelplader, spånplader, fiberplader, døre, træhuse m. m., hvilket vil sige alle former for træprodukter med undtagelse af cellulosemasse og papir.

Af *savskåret nåletræ* er i 1969 importeret 3.410.000 m³ med Sverige, Østrig og Finland som hovedleverandører. Danmarks bidrag til denne import er beskeden med 15.200 m³.

Nål – langtømmer: Der er i 1969 importeret 454.200 m³, hvilket er 70.000 m³ mere end i 1968. Bemærkelsesværdigt er det, at Danmark med en eksportandel på 113.900 m³ i 1969 har placeret sig som Vesttysklands hovedleverandør af langtømmer. På 2. pladsen kommer Sverige med en leverance på 96.702 m³.

Cellulosetræ, nåletræ: Der er importeret ialt 1.035.600 rm, hvilket er ca. 600.000 rm mere end i 1968. Hovedleverandører er: Czekoslovakiet (254.500 rm), Sovjetunionen, Holland, Belgien og Polen. 8. største leverandør er Danmark med 77.000 rm. Importen af cellulosetræ har i 1969 *ikke* kunnet tilfredsstille industriens behov, og man

Offentlighedens adgang til private skove er, side 16, ikke begrænset til, at der fører offentlig vej eller sti til disse, men blot at der er adgang på anden lovlig måde: f. eks. ad markveje, der ikke er spærrede ved opslag, ad almene veje, ad stranden, ad fælles vandløb etc. Husk dette når der skal bestilles skilte og affaldskurve.

Landboret for skovteknikere er en let håndterlig oversigt over lovgivningen på dette område, og da den afsluttes med en fyldig oversigt over de gældende love, cirkulærer, instrukser og betænkninger, er den god at have i håndbogsamlingen for ejeren, distriktsbestyreren eller skovfogeden.

E. Tolstrup.

påregner at måtte inddrage fjernere lande som f. eks. Canada i leverandørkredsen for at kunne dække behovet fremover.

Cellulosetræ, løvtræ: Import i 1969 963.900 rm, hvilket er ca. 300.000 rm mere end i 1968. Czekoslovakiet er største leverandør også i dette sortiment (468.000 rm), herefter følger Frankrig og Polen. Danmarks andel er ret beskeden med 31.400 rm.

Grubetræ: Der er importeret 233.500 m³, hvilket er en stigning i forhold til 1968 på lige ved 50.000 m³. Stigningen i importen begrundes med forbedrede konjunkturer for kulgruberne i forbindelse med besvær med at skaffe grubetræ i de rigtige dimensioner fra de tyske skove. Danmarks andel var beskeden med ca. 3.200 m³ løvtræ + nåletræ.

Andet råtræ af nåletræ i rm.

Denne import er af beskeden omfang på ialt 144.000 rm. Frankrig er hovedleverandør med 62.000 rm, fra Danmark er leveret 38.500 rm.

Ledningsmaster: Der er importeret 35.700 m³ hovedsagelig fra Østrig, Polen og Czekoslovakiet.

Nål Rampæle m. m.: Ialt import af 8.250 m³. Danmark var hovedleverandør med 4.100 m³, herefter følger Belgien/Luxemburg med 2.670 m³.

Løvtræ - råtræ: 1.917.000 m³ en stigning på 110.000 m³ i forhold til 1968. *Savskåret løvtræ:* 338.200 m³ en stigning på ca. 100.000 m³ i forhold til 1968.

Spånplader: 270.600 m³, en stigning på ca. 35.000 m³ i forhold til 1968.

(Holz-Zentralblatt 15.6.1970)

Ole Fog

Danske skovs handelskontor vest for Storebælt

Vedrørende afsætning af nåletrætømmer fra skovdistrikter vest for Storebælt, så må man på nuværende tidspunkt konstatere en vis tilbageholdenhed i købelysten. Sommerferien står lige for døren, og man venter sikkert med større indkøb til denne er overstået. Ved at læse bladet »Savværksnyt«, får man dog bekræftet, at ordre-

beholdningerne er ganske gode. Den ventede nedgang i efterspørgslen i efterårsmånederne, kan man allerede på nuværende tidspunkt konstatere ikke vil finde sted.

De færre byggetilladelser til enfamilieshuse er udlignet i fuldt omfang med andre byggerier. Altså må vi konstatere lyse udsigter for resten af året.

Med hensyn til afviklingen af stormfaldet i Nordjylland, har skovdistrikterne efterkommet savværkernes ønske om en roligere afvikling her i sommermånederne, hvor faren for billeangreb er tilstede.

Den export af cellulosetræ, som handelskontoret har formidlet, er nu i fuld gang med at blive afviklet. Den foregår dels med skib og dels med afhentning pr. lastvogn. Udviklingen inden for vore hjemlige industrier vil vise, om vi i det kommende år skal fortsætte denne export, eller om flisen vinder så stor udbredelse, at savværker, der i disse måneder installerer flisanlæg, kan være nødsaget til at købe rundtræ for at kunne udnytte kapaciteten fuldt ud. Dette vil de kommende måneder sikkert vise. Et nærmere samarbejde mellem skovene og savværkerne vil her være særdeles ønskeligt.

Bent Bundgaard-Pedersen

FRA UDLANDSUDVALGET

Flere ledige stillinger i Forest Department, New Guinea (Australiske del) vil kunne blive besat med danske forstkandidater, oplyser projektleder K. Bryndum. Interesserede kan få nærmere oplysninger ved at skrive til:

Mr. K. J. White,

Chief of Division of Silviculture,
Department of Forests,

Territory of Papua and New Guinea. Endvidere er der opslået en stilling ledig i FAO som Forest Officer (Utilization) i Iraq. Stillingen er en ekspert-stilling, hvortil der kræves ret betydelige erfaringer fra praktisk skovbrug (7 år) og særligt m.h.t. udnyttelsen af træet. Nærmere oplysninger kan fås ved henvendelse til FAO's kontor i København med henvisning til Vacancy announcement No: 370 – FOB – 44.

Vi er købere til

Asketræ

i kævler samt snitgavn, ret og rundt, frit for knaster og overgrøninger, ikke under 16 cm. Top og i længder 800-900-1200 og 1400 m/m. Betaling kontant.

Trævarefabrikken »Skovhæstrup«
Hvalsø – Telf. Hvalsø 33

Siden 1896

Hjortsøs Planteskole

Svebølle Telf. Viskinge 20* & 40

Skov-, læ- og hækplanter. Forlang prisliste. Planteskolen er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Forstplanteskolen, Verninge

Planteskolen er tilsluttet »Herkomstkontrollen med Skovfrø og -planter«

Alle Slags Skovplanter tilbydes i prima kvalitet

Forlang prisliste

Indehaver: Ole van Tol

Tlf. (09) 75 12 88

John Rolskov's Planteskole

Sdr. Vissing pr. 8740 Brædstrup

Telf. (05) 75 40 53

Vi anbefaler os med alle arter skovplanter i gode provenienser.

Skovplante-kulturerne står under Herkomstkontrollen med Skovfrø- og planter.

Danplanex

PLANTESKOLER A/S

RØDEKRO TELEFON 62933* DANMARK

Skovfrøet leveres af Statsskovenes Planteavlstation. Planteskolerne og salgskontoret er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter. Vi giver Dem gerne et tilbud på Deres forbrug skriftligt eller ved besøg.

Skovplanter

i bedste provenienser
prima kvaliteter
et righoldigt sortiment
store og små partier.

Eg og Lærk

købes til specialbrug

KARSHOLTE SAVVÆRK

v/V. Barner Jespersen . Dianalund

tlf. Dianalund 77

Støt

Skovens

annoncører

E. Graven's Planteskole

Hansted, Egebjerg, 8700 Horsens.
Tlf. Hansted 46 (05-6369 11).

Skov-, Læ- og Hækplanter samt
Planter til Vildtremiser

Planteskolen er tilsluttet Herkomstkontrollen
med Skovfrø og -planter

Hyllinge Savværk A/S

(03) 744 Hyllinge 64 *

Dansk
Skovkontor

Skovbrugskemikalier

Skovbrugsredskaber

Skovhegn

Postbox 1, 4700 Næstved.

Tlf. (03) 760 Nyland 110

BORK SCANDINAVIA

KØBENHAVN . OREHOVED . SILKEBORG

DET FYENSKE TRÆLASTKOMPAGNI A/S
ODENSE TELEFON (09) 12 22 22

**Alle arter
skovplanter**

i prima kvalitet

Forlang venligst tilbud!

Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og planter.

Geisler-Nielsens Planteskole I/S
8723 Løsning . Telf. 05 - 65 12 11

**Paludans
Planteskole A/S**

Klarskov - 4760 Vordingborg
Telefon Klarskov 9 (03-782)

Skovplanter, Læ-, Hæk- og
Hegnplanter

Tilsluttet herkomstkontrollen
med skovfrø og -planter

skovteknik '69

- en uundværlig håndbog over de tekniske hjælpemidler der
står til rådighed for skovbruget
UDGIVET AF DANSK SKOVFORENING

Bøge-, Ege-, Aske-, Birke-
og Grankævler købes.

A/s Kagerup
Trævarefabrik
Kagerup
Telefon: Helsingør 9

Kævler af
ASK,
BØG og
EG
købes

A/S Kolds Savværk
Grundlagt 1888
Kerteminde. Telefon (09) 32 15 15

De koncentrerede kvælstofgødninger

**KALKAMMONSALPETER
UREA**

to gødninger, som - pris og virkning taget i betragtning - er
særlig fordelagtige til en række afgrøder.

**A/S Grindsted
Imprægneringsanstalt**

er køber af nåletræ til master

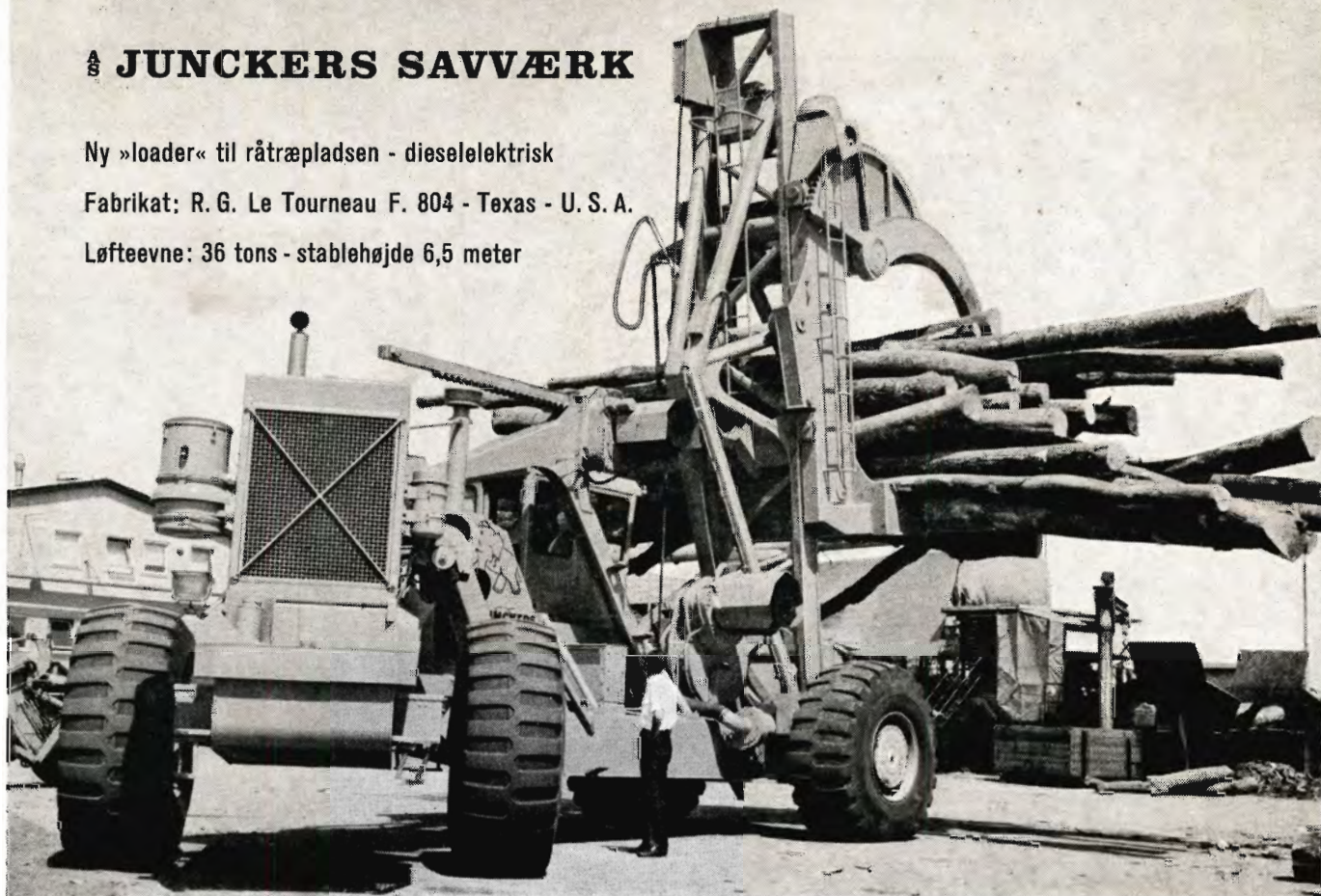
Grindsted
tlf. (05) 32 08 55*

Å JUNCKERS SAVVÆRK

Ny »loader« til råtræpladsen - dieselelektrisk

Fabrikat: R. G. Le Tourneau F. 804 - Texas - U. S. A.

Løfteevne: 36 tons - stablehøjde 6,5 meter

Model 178...en ny **HIAB** skovkran

Hiab 178 er en videreudvikling af Skovelefanten, der med det nye armsystem har en hydraulisk armforlænger med slaglængde 1,6 m. Større rækkevidde og enklere betjening. HIAB borger for kvalitet og god service.

		
ÅRHUS		
Århus Hydraulic Service Telf. (06) 22 14 57		
PAARUP	ÅLBORG	ESBJERG
Midtjysk Hydraulik Telf. (06) 86 52 22	Ålborg Hydraulic Telf. (08) 37 14 66	Erling Christoffersen Telf. (05) 12 52 40
ODENSE	VORDINGBORG	KØBENHAVN
Knud Nyegaard Telf. (09) 12 10 69	Vordingborg Hydraulic Telf. (03) 775-2248	A/S Hiab Hydraulik, Herlev Telf. (01) 94 81 22